

Okrugli stol o Bolonjskome procesu

Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, 18. rujna 2018. godine

Pitanja za sudionike Okrugloga stola

1.	Postoji li poveznica između programskih ugovora i ishoda postupaka za osiguravanje kvalitete?	Nacrtom prijedloga Zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti predviđena je poveznica na način da je prilikom pokretanja novih studijskih programa potrebno imati odgovarajuće financiranje predviđeno u programskom ugovoru između javnoga visokog učilišta i Ministarstva znanosti i obrazovanja.
2.	Pitanje integriranih studija – odnosno učiteljskih fakulteta u Republici Hrvatskoj, planiraju li se neke promjene, strategije?	Integrirani studiji predstavljaju neusklađenost s temeljnim načelima Bolonjskoga procesa i strukture studija na tri razine (tri ciklusa) u visokom obrazovanju. U sljedećem razdoblju pokrenut će se rasprave o tome, osvijestiti nedostaci ovakve strukture studija koja sprječava mobilnost, interdisciplinarnost i nije nužno utemeljena na analitičkoj i strateškoj opravdanosti.
3.	Prezentacijom prikazanom pod brojem 1 – nameće se zaključak da će se reducirati broj VU jer ih prema prikazanome ima i previše. Zanimljivo je da jedan od glavnih pokazatelja kvalitete pojedinog VU omjer student - nastavnik koji ne smije prijeći omjer 30 : 1. Prema tome, smanjenjem broja studenata kvaliteta raste. Treba li reducirati broj VU u RH?	Uz preveliki broj visokih učilišta kvaliteta je očekivano ugrožena jer rasipanje resursa, kadrovskih i materijalnih, dovodi do snižavanja kvalitete i uvjeta studiranja. Stoga je dio politike Ministarstva znanosti i obrazovanja okrupnjavanje na programskoj i na institucijskoj razini, što se pak potiče ciljevima programskih ugovora.
4.	Prvostupnici na tehničkim veleučilištima nemaju problema sa zapošljavanjem. Naprotiv, posao inženjera bakalara ih čeka odmah te je to razlog da se teže odlučuju za nastavak diplomskoga stručnog studija. Mišljenje o prvostupnicima treba odijeliti kako na relaciji sveučilišta - veleučilišta, tako posebno na relaciji društvene i tehničke struke. Kako poraditi na promjeni	Upisna politika i pitanje kvota u nadležnosti su sveučilišta. Strateške inicijative na nacionalnoj razini obuhvaćaju niz mjera koje potiču visoka učilišta na povećanje kvota i povećanje završnosti, posebice u područjima STEM. Ove mjere sadržane su u politici stipendiranja i u programskim ugovorima.

	omjera 70 : 30 u korist društvenih studija u odnosu na tehnička?	
5.	Koje su i u kojem razdoblju buduće aktivnosti MZO-a po pitanju nastavničkih kompetencija, a koje bi bile logičan nastavak EDUCA-T projekta? U kontekstu europskih obrazovnih politika iznimno je važno voditi računa o programima potpore visokoškolskim nastavnicima koji u Hrvatskoj ne postoje, a temeljni su preduvjet razvoja nastavničkih kompetencija u VO.	U sklopu projekta EDUCA-T http://educa-t.hr/ , Ministarstvo je pokušalo koordinirati i stimulirati visoka učilišta da prepoznaju važnost nastavničkih kompetencija u visokom obrazovanju te poduzmu korake kako bi poboljšanje nastavničkih kompetencija postalo sastavni dio institucijskih strategija visokih učilišta. Ovo pitanje temeljno je pitanje akademske nadležnosti i nadamo se i vjerujemo da će visoka učilišta nastaviti rad na ovom području kvalitete nastavne djelatnosti. Prilike za to nalaze se i u otvorenim pozivima za prijavu projekata u sklopu Europskoga socijalnog fonda.
6.	Hoće li Ministarstvo omogućiti financiranje studija ranjivim skupinama samo na javnim učilištima ili će i na privatnim? Prijedlog: Određeni iznos se raspodjeljuje prema prijavama kandidata koji su upisali studij bez obzira na to je li riječ o javnom ili privatnom učilištu.	Sustav financiranja ovakvog tipa (preko <i>voucher</i>) nije predviđen u dalnjem razvoju politike financiranja visokog obrazovanja.
7.	Kako se planira HKO povezati s novim zakonom o kvaliteti?	Primjena HKO-a u osiguravanju kvalitete u inicijalnoj je programskoj akreditaciji i reakreditaciji. Ona podrazumijeva da se u postupcima unutarnjeg i vanjskog sustava osiguravanja kvalitete vrednovanje studijskih programa provodi na definiranim standardima koji su izrađeni uz primjenu metodologije HKO-a.
8.	Ako postoji interes za 1) združivanjem više fakulteta u jedno ili 2) stvaranjem jednoga združenog programa studija na kojem bi surađivalo više fakulteta (a pod uvjetom zatvaranja rada do tada individualnih programa na tim fakultetima, barem kada je riječ o svim programima studija koji će se implementirati u novome/ združenom studiju), koji je hodogram realizacije 1) i 2)?	Ovakve inicijative trebaju doći od samih visokih učilišta koja žele iskoristiti poticaje za okrupnjavanjem resursa uz programske ugovore, čemu se pristupa poštujući specifičnosti svakog slučaja.
9.	Što će MZO napraviti u poboljšanju demografske situacije u RH?	Ministarstvo smatra da samo kvalitetnim obrazovanjem možemo zadržati mlade ljudi da studiraju u Hrvatskoj, kao i privući inozemne studente.

		Ono što možemo raditi u sklopu obrazovne politike je poticati i osiguravati stalno poboljšanje kvalitete visokog obrazovanja. Nadalje, ulaganje u znanost, kao i u kvalitetnu znanstvenu infrastrukturu, omogućuje da mladi znanstvenici i njihove obitelji ostaju u Hrvatskoj.
10.	Kako je moguće da su hrvatski studenti „preopterećeni“ u odnosu na broj kredita (ECTS), ako europski preddiplomski i diplomski studiji imaju prosječno isto ECTS-a, a nizozemski, danski ili njemački studenti u prosjeku čitaju puno više nego što čita prosječni hrvatski student?	Raspodjela ECTS bodova prema kolegijima treba biti temeljena na procjeni potrebnoga radnog opterećenja za stjecanje propisanih ishoda učenja. Kako bi se pouzdano utvrdilo radno opterećenje, ovaj izračun treba biti temeljen na provedenim analizama i upitnicima te na istraživanju iskustava studenata. Jednako tako, dodjela ECTS bodova prema kolegijima, sukladno Vodiču za ECTS (2015.) i Europskim standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskome prostoru visokog obrazovanja, treba biti sastavni dio unutarnjeg i vanjskog vrednovanja te stalni predmet revizije i poboljšanja, što nije uvijek slučaj.
11.	Koja je uloga veleučilišta u daljnjoj provedbi Bolonjskoga procesa?	Svako visoko učilište u Republici Hrvatskoj dio je nacionalnog sustava visokog obrazovanja i time dio Europskoga prostora visokog obrazovanja (Bolonjskoga procesa). Iz toga proizlazi odgovornost i obveza svih visokih učilišta da djeluju u skladu s propisima i najboljim praksama Europskoga prostora visokog obrazovanja.
12.	Poticanje ERASMUS-a u odnosu na državne novce uložene u obrazovanje mlađih. Naime, puno studenata upravo nakon iskustva na međunarodnoj mobilnosti odluči nastaviti (uz plaćanje) studirati vani ili pak vani potražiti zaposlenje. Koliko je to isplativo financijski za državu?	Iskustvo studiranja u inozemstvu sigurno predstavlja korist za svakog tko ima prilike steći ga, jednako kao i za društvo u kojem žive građani koji su stekli raznoliko međunarodno iskustvo. Ako studijski boravak u inozemstvu hrvatske studente inspirira za daljnji ostanak u inozemstvu, razloge treba potražiti u prilikama za kvalitetno obrazovanje koje ih čekaju u Hrvatskoj i koje će im omogućiti kvalitetan život u domovini. Demokratski ustrojena država u svojim javnim politikama koristi se poticajnim, a ne represivnim mjerama. Nadalje, sudjelovanje u programu Europske unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlađe i sport obveza je svih država članica EU-a i analize Europske komisije pokazuju da studenti tijekom mobilnosti razvijaju transverzalne kompetencije koji im pomažu pri zapošljavanju.

13.	Kako promišljate daljnji razvoj izvanrednih studija u Republici Hrvatskoj? Projekcija?	Ministarstvo predviđa otvoriti raspravu o izvanrednim oblicima studiranja u sklopu rasprave o novome Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Mišljenja smo da je mogućnost izvanrednoga studiranja dobra prilika za netradicionalne skupine studenata (posebice za one koji su zaposleni) te da je takvim skupinama potrebno omogućiti fleksibilno studiranje i stjecanje kvalifikacije u vremenu različitom od onoga predviđenog za redovite studente.
14.	Sklapanje programskih ugovora tek se planira, a već je 18. rujna. Na koji način se učilišta mogu prilagoditi kriterijima koji će se tek uspostaviti?	Ministarstvo je u dijalogu s javnim visokim učilištima vezano uz ovo pitanje. Ovo je sada treći ciklus programskih ugovora te ovakav model financiranja visokog obrazovanja više ne predstavlja novost u hrvatskome sustavu.
15.	Na koji način će funkcionirati spomenuti programski ugovori?	Programske ugovore potpisuju javna visoka učilišta s Ministarstvom i u njima se visoka učilišta obvezuju ostvariti strateške ciljeve, kako nacionalne tako i one institucijske, o kojima se pregovara bilateralno, a Ministarstvo se obvezuje osigurati sredstva potrebna za financiranje redovite znanstvene i nastavne djelatnosti te za ostvarivanje strateških ciljeva.
16.	Koji će položaj imati privatne visoke škole i visoka učilišta kad govorimo o programskim ugovorima?	Nije predviđeno da privatna visoka učilišta sklapaju programske ugovore s Ministarstvom.
17.	Na koji način će se pristupiti smanjenju broja integriranih studija?	Primjenom HKO-a: analizom potrebnih kompetencija za obavljanje različitih zanimanja i u skladu s tim propisivanjem ishoda učenja odgovarajućih razina, koje su grupirane i strukturirane u odgovarajuće kvalifikacije.
18.	Komuniciranje statističkih pokazatelja poput „spremnosti studenata za tržište rada“ ili „inspirativnost nastavnika“ pucanj su prazno bez konkretnog načina sve dok nisu detaljnije razrađeni, primjerice: - na sveučilištima i veleučilištima (sveučilišni i stručni studiji), - na javnim i privatnim, – prema područjima (društveno-humanističko, prirodno-znanstveno, tehničko itd.). Time bi se jasnije istaknuli oni koji uspešnije provode obrazovne	Navedeni citati preuzeti su iz međunarodnoga komparativnog istraživanja u kojem su sudjelovali i hrvatski studenti. Metodologija je bila zadana na međunarodnoj razini. Daljnja istraživanja su moguća i sigurno bi unaprijedila spoznaje o tome koliko su zadovoljni studenti na svojim studijima. Vjerujemo da visoka učilišta koja drže do svoje kvalitete ovakve aktivnosti provode u sklopu svojih unutarnjih sustava osiguravanja kvalitete.

	politike od onih od kojih se očekuju značajna poboljšanja.	
19.	Nije dovoljno ZOK-om propisati izradu i objavu strategija, već bi trebalo propisati PROVEDBU: planiranje, izvještavanje i praćenje realizacije temeljnih pokazatelja.	Slažemo se. Sve su ovo aspekti redovitog praćenja rada visokih učilišta koji su predviđeni u sustavu unutarnjeg i vanjskog vrednovanja (reakreditacijom).
20.	Propisivanje postojanja određenog elementa vodi u formalno ispunjenje zahtjeva - potrebno je inzistirati na vođenju određenih PROCESA i to kontinuiranim procesima, a ne povremenim. Isto se odnosi na studentske ankete o radu nastavnika - jedna anketa u pet godina (za izbor nastavnika) je irelevantna. Relevantno je kontinuirano provođenje ankete i praćenje kvalitete nastave.	Slažemo se.
21.	Mobilnost u RH teže je provediva nego na međunarodnoj razini.	Svjesni smo da postoje prepreke i smatram da one proizlaze iz neadekvatne strukture studija i nepostojanja standarda kvalifikacija. I baš je daljnji razvoj i primjena hrvatskoga kvalifikacijskog okvira sadržaj novih zakonskih izmjena u području osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju.
22.	Edukacija nastavnika o metodama poučavanja, ali ne u obliku tečajeva ili kao poligon nečijeg projekta, već kao dio djelatnosti institucije.	Slažemo se.
23.	Postoji li poveznica između programskih ugovora i ishoda postupaka za osiguravanje kvalitete?	Da. Predviđeno je da se praćenjem ostvarivanja ciljeva programskih ugovora uzimaju u obzir i akreditacijske preporuke iz kojih su razvidni rezultati vanjskog vrednovanja i preporuke stručnog povjerenstva u dijelu koji se odnosi na kvalitetu nastavne djelatnosti.